

Källor och Disgens källträd – Disgen 2021

DIS Utbildare, 24 januari 2022

En definition av släktforskning?

- Släktforskning är konsten att spåra släktingar och fastställa släktskap med en metod som ger ett resultat som är **korrekt** och **möjligt att verifiera**.
(Citat ur boken "Släktforskning på riktigt")

Lite metoder

- Använd säkra eller bästa möjliga källor
- Var noggrann
- Var källkritisk – värdera historiskt
- Se till att du forskar på rätt personer
- Var nyfiken
- Registrera alltid källhänvisningar

Registrera – var tydlig

- Ange fullständiga och entydiga benämningar
 - o På orter, gårdar, källor, personer
 - Inte Åkarp – utan Åkarp, Burlöv, Malmöhus län
 - Inte CI:6 – utan Burlöv (M) CI:6 (1817-1859) sid 123
- Tänk på den som skall läsa det om flera år

Några metodböcker

- Vägen till dina rötter – Ewa Nilsson (2021)
- Källkritik och källhänvisningar – Michael Lundholm (2016)
- Släktforska på riktigt – Håkan Skogsjö (2019)
- Vad står det? – Ulf Berggren & Elisabeth Thorsell (2017)

Några ordböcker

- Ordbok för släktforskare – Kent Andersson & Henrik Anderö (2006)
- Nyckeln till bouppteckningar – Barbro Lunsjö (2009)
- Latin för släkthistoriker – Urban Sikeborg (2013)
- Geografiskt-statistisk handlexikon öfver Sverige – Rosenberg

För nybörjare

- Kom igång med din släktforskning – Eva Johansson (2019)
- Släktforskning grundkurs – Gunilla Didriksson (2018)
- Börja släktforska (hemsidor)
 - o www.rotter.se/for-nyborjare
 - o www.riksarkivet.se/slakt-personforskning
 - o www.arkivdigital.se/slaktforskning

Förbunders övriga handböcker

- 1. Emigrantforskning (2009) – utgått
- 2. Fader okänd (2011+2016)
- 3. Släktforskning med kartor (2011+2016)
- 4. Soldatforska! (2012)
- 5. Smedforska! (2013)
- 7. Anor från landsvägen (2014),
- 8. Mantalsforska (2015)
- 9. Släktforska med DNA (2015)
- 10. Domstolsforska (2015)
- 12. Samiska rötter (2016)
- 13. Vallonska rötter (2016)
- 14. Vad står det (2017)
- 15. Emigrantforska på nätet (2017)
- 16. Släktforska om sjöfolk (2017)
- 17. Arkiveringshandbok för släktforskare (2018)
- 18. Släktforska i städer (2019)
- 19. Släktforska utanför Norden (2019)
- 20. Kyrkoforska (2020)
- 21. Inlåsta (2020)

Källor i Släktforskningen

Källor

- Offentlig förvaltning
 - o Staten
 - o Stad och kommun
 - o Region
- Privat verksamhet
 - o Företag, föreningar, folkrörelser, museer
 - o Media, böcker, tidningar
- Eget källmaterial

Källor – Trovärdighet – Exempel

- Primära källor – Exempel
 - o Kyrkoarkiv och folkbokföring
 - o Domstolsarkiv (domböcker, bouppteckningar, lagfarter)
 - o Läsarkiv (mantalslängder, jordeböcker)
 - o Krigsarkiv (soldater)
 - o Lantmäteriet (fastigheter och kartor)
 - o Polisarkiv och fängelsearkiv
 - o Övriga statliga arkiv
 - o Kommun- och stadsarkiv
 - o Sjukvårdsarkiv (Regionarkiv)
 - o Företagsarkiv
 - o Föreningsarkiv och folkrörelsearkiv
 - o Museer
 - o Hembygds- och släktforskarföreningar
 - o Utländska arkiv och emigrantarkiv
 - o Eget källmaterial

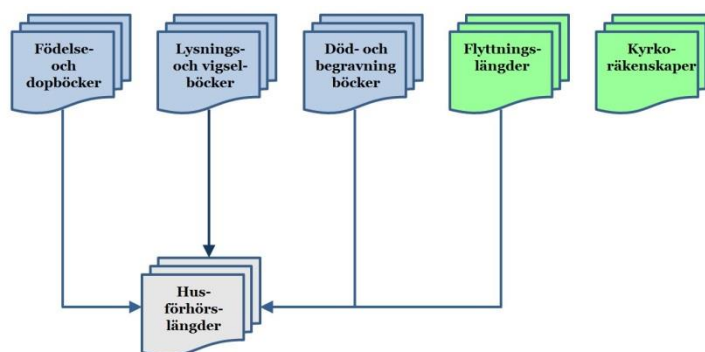
- Sekundära källor – Exempel
 - o Avskrifter
 - o CD/DVD-skivor och USB-minnen
 - o Sökbara databaser och register
 - o Böcker, hembygdstidningar
 - o Brev, foto och vykort
- Osäkra källor – Exempel
 - o Sociala medier, anbytarforum
 - o Andras forskning, släktutredningar
 - o Släktträd på nätet
 - o Webbsidor
 - o Intervjuer, ”släkten sa”

Lokala institutioner – Exempel

- Arkivcentrum Syd
 - o Landsarkivet i Lund
 - o Regionarkivet i Skåne län
 - o Skånes Arkivförbund
- Stadsarkiv, kommunarkiv
- Skånes Släktforskarförbund

Kyrkoarkiven

- Födelse- och dopbok (C)
- Lysnings- och vigselbok (E)
- Död- och begravningsbok (F)
- Husförhörlängder (A)
- In- och utflyttningslängder (B)
- Flyttningsattester (HII)

Häradsrätters arkiv

- Bouppteckningar (FII)
- Domböcker (AI)
- Sakören = böter (DII)
- Uppbud/Lagfarter/Inteckningar
- Konkurer
- Äktenskapsförord och förmyndare
- Inneliggande handlingar
- ... och mycket mera ...

Källor på Internet

Källor på Internet

- Arkivmaterial
- Databaser och Register
- Hjälpmedel

Källor på Internet – Exempel

- Riksarkivet
- Arkiv Digital
- Lantmäteriet
- Amnesty, FamilySearch, MyHeritage
- KB digitaliserade dagstidningar

Hjälpmedel på Internet – Exempel

- Arkiv Digital's registersökningar
- Centrala soldatregistret
- Blekinge båtsmansregister
- ddss.nu
- Släktdata
- EmiWeb
- Släktforskarförbundets Anbytarforum
- Sociala medier
- Birthday.se
- Hitta.se

Sociala medier – Exempel

- Facebook-grupper - Exempel
 - o Släktforskning
 - o Släktforskning för noviser
 - o DNA-Anor
 - o Skånska rötter
 - o Swedish American Genealogy Group

Källhänvisningar

Källhänvisning

- Hela källreferensen
 - o **Kyrkhult (K) CI:1 (1865-1884), sid 117**
- Källan
 - o Kyrkhult (K) CI:1 (1865-1884)
 - Arkiv = Kyrkhults församlings kyrkoarkiv
 - Län = K (Blekinge)
 - Signum = CI (Födelse- och dopböcker)
 - Volym = 1
 - Tidsperiod = 1865-1884
 - (NAD: SE/LLA/13225)
- Hänvisning i källan
 - o sid 117 (Var i källan uppgiften finns)

Källor – Exempel

- Jämshög (K) CI:8 (födda 1868-1881)
- Bräkne häradsrätt (K) FII:27 (bou 1876-1879)
- Poliskammaren i Malmö D3:32 (utv 1889)
- CD: Sveriges Dödbok 1860-2017
- Gods & Gårdar Blekinge 1938
- US: Federal Census 1920
- Brev: Carl Hansson 17/8-1959
- Betty Nilsson bouppteckning 1876

Hänvisningar i källan

- Sida eller uppslag
- Datum
- År + årsnummer (kronologiska arkiv)
- Paragraf (t.ex. domböcker)
- Dokumentnummer
 - o Registreringsnummer (bouppteckningar)
 - o Diarienummer
 - o Bilagenummer

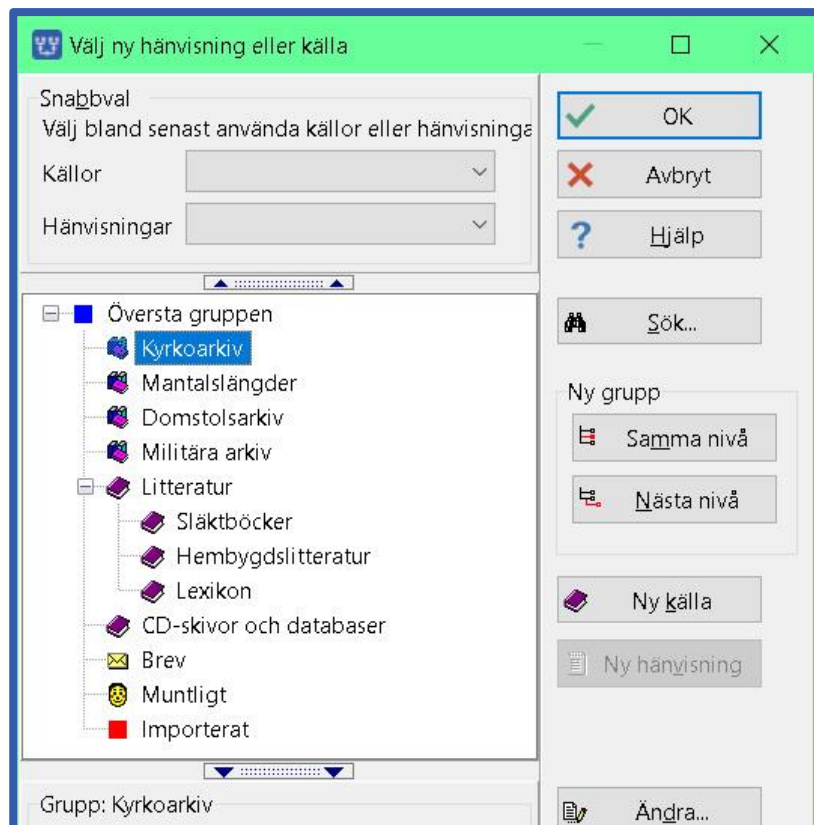
Hänvisningar – Exempel

- sid 104
- fol 200 – uppslag 200
- 1870 nr 28 (årsnumrering)
- HT 1878 nr 10 (bouppteckningar)
- Kod 11:255:206 (passagerarlistor)
- 1898-04-25 Umbria bild 1

Källträdet i Disgen

Källträdet – Grundstruktur

- Levereras med vid installation
- Skapas när du skapar ny tom datamapp
- Kan du ändra hur du vill

Högerklick

Ändra...	Mellanslag
Klipp ut	Ctrl+X
Klistra in på samma nivå	Ctrl+V
Klistra in på nästa nivå	
Ta bort	
Ny källa	
Ny hänvisning	
Ny grupp (på samma nivå)	
Ny grupp (på nästa nivå)	
Sök...	Ctrl+F
Sortera...	Shift+Ctrl+S
Fäll ihop allt	
Fäll ihop markerad	
Vilka använder denna källa?	

Källträdets uppbyggnad

- Struktur
 - o Grupper – i olika gruppnivåer
 - o Lätt att ändra
- Källor
 - o Under lägsta gruppnivån
- Hänvisningar
 - o Under källan

Källträdet – när bygger man strukturen?

- I förväg innan du lägger in källa
 - o Via "Redigera källor" i menyn
 - Samtidigt som du lägger in en källa/hänvisning
 - o Via lampan (i notisen)
 - I efterhand
 - o Via "Redigera källor" i menyn
- Strukturen visas aldrig i utskrifter

PLUS och MINUS i källträdet

- PLUS
 - o För att öppna upp underliggande nivå
- MINUS
 - o För att stänga underliggande nivå

MARKERA i källträdet

- Genom att klicka på
 - o En grupp (på vilken nivå som helst)?
 - o eller en Källa
 - o eller en Hänvisning

Bygga källträdet

Källträdet – bygga struktur

- Gör med knapparna
 - o Ny grupp – Samma nivå
 - o Ny grupp – Nästa nivå
- Lätt att ändra med
 - o Klipp ut – Klistra in

Lampan vid källa i notisen

- Koppla till källträdet
 - o Lägga in ny källa eller hänvisning
 - och eventuella nya grupper
 - o eller välj befintlig
 - källa eller hänvisning

Födelsenotis för Göran Andersson

Notisnamn:
Född

Original

Födelsenotis

Kommentar:

Datum:
1832-05-14

Ort:
Åkarp nr 6, Åkarp, Burlöv (M)

Källa:

Fotnot (för utskrifter, webbsidor, med mera)

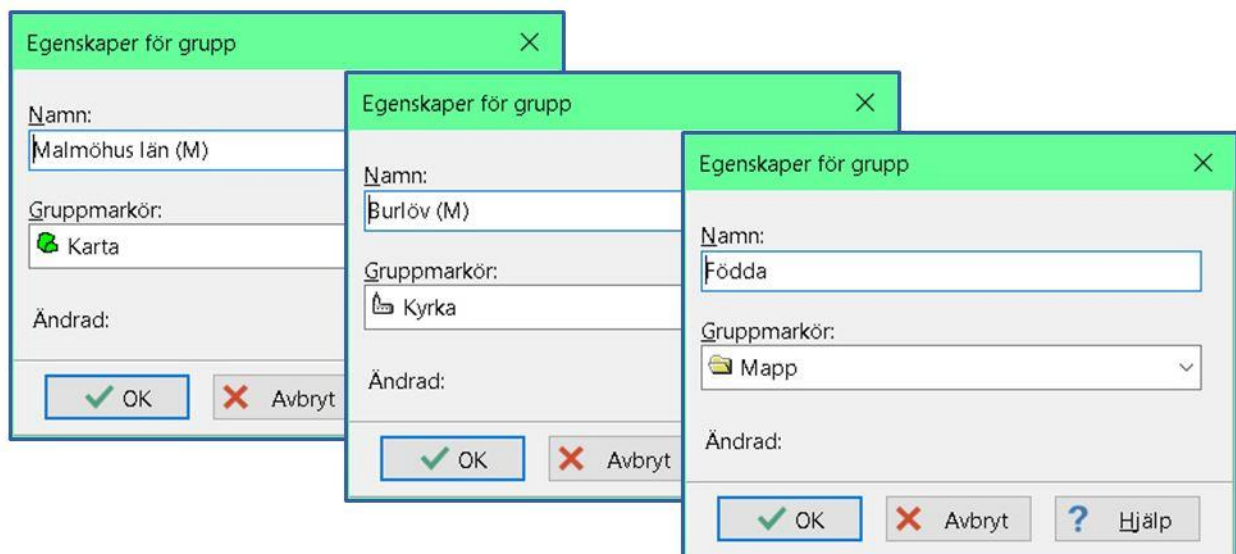
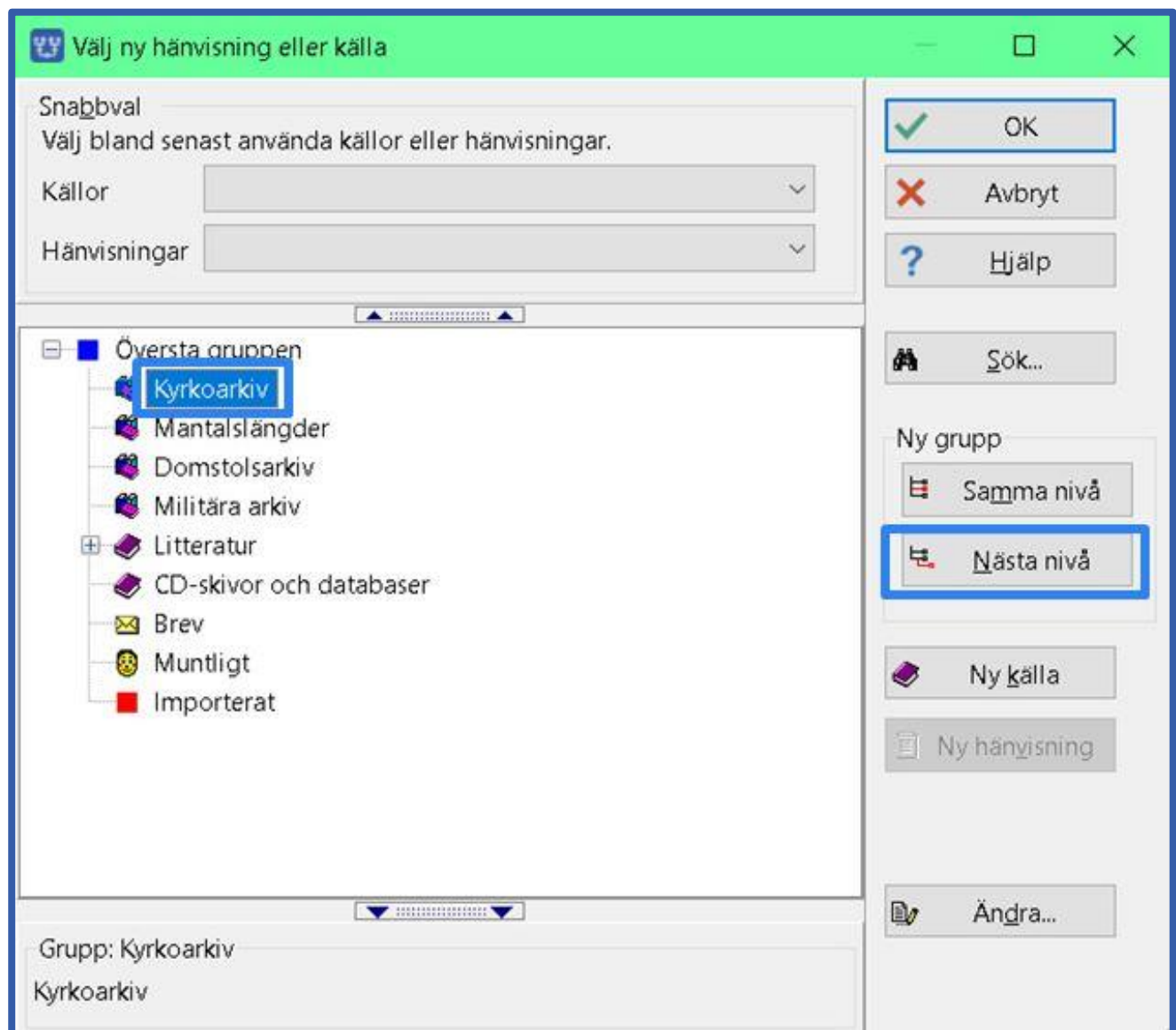
Anteckningar (för forskning, komihåg, osv)

Dölj Fotnot/Anteckningar

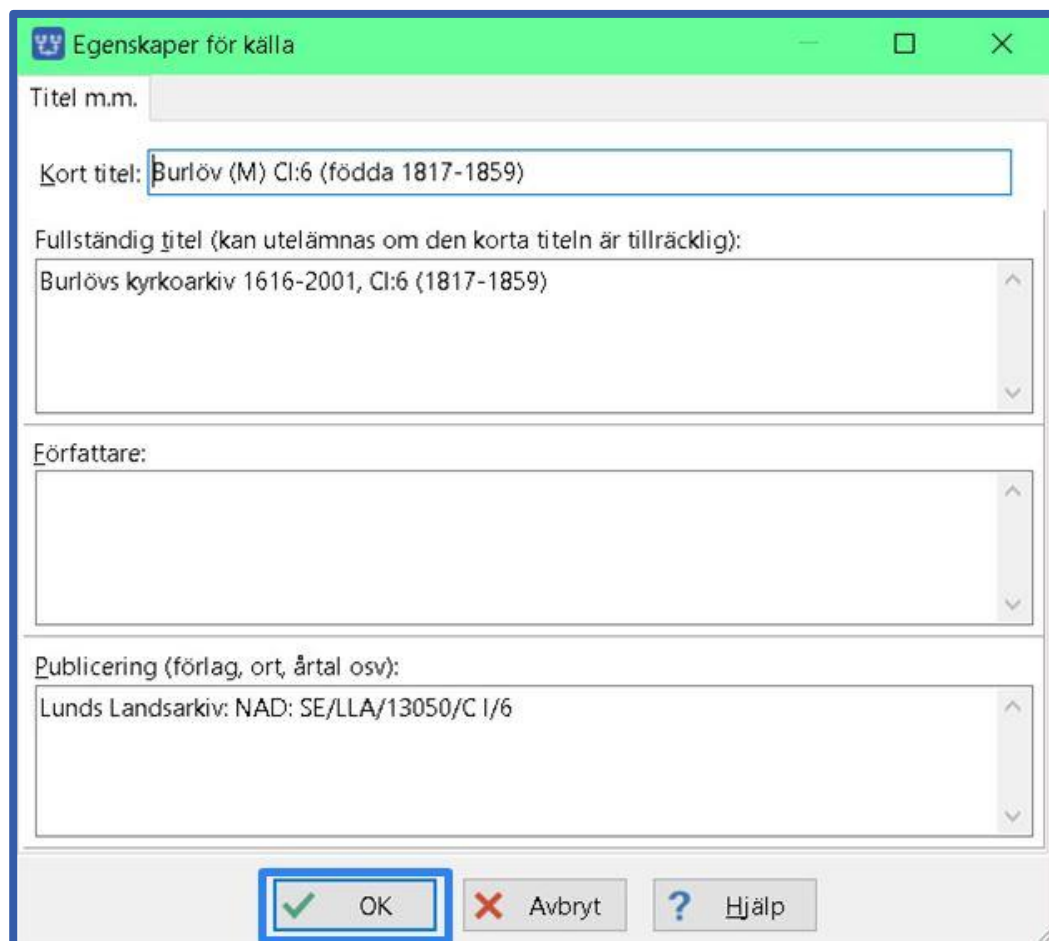
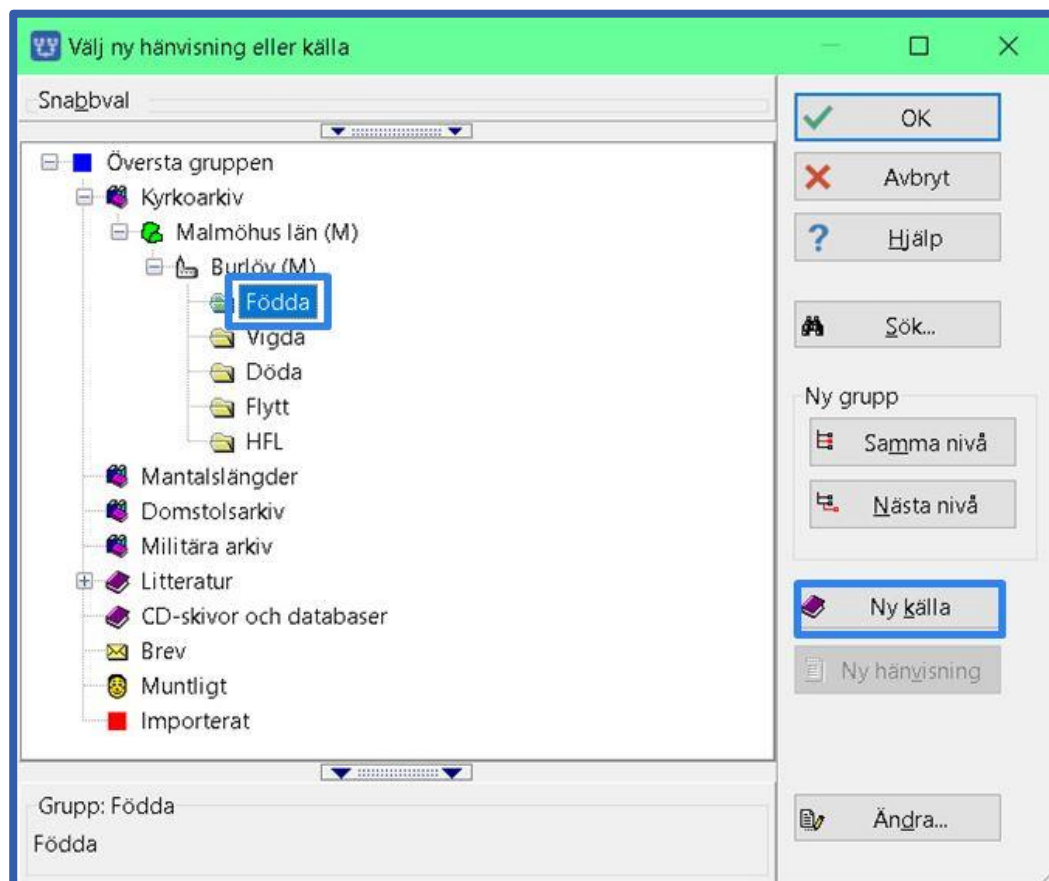
OK

Avbryt

Bygga struktur

Lägg in Källa

Lägg in Hänvisning i Källan

Välj ny hänvisning eller källa

Snabbval

- Översta gruppen
 - Kyrkoarkiv
 - Malmöhus län (M)
 - Burlöv (M)
 - Födda
 - Burlöv (M) CI:6 (födda 1817-1859)**
 - Vigda
 - Döda
 - Flytt
 - HFL
 - Mantalslängder
 - Domstolsarkiv
 - Militära arkiv
- Litteratur
- CD-skivor och databaser
- Brev

Källa: Burlöv (M) CI:6 (födda 1817-1859)
Burlöv (M) CI:6 (födda 1817-1859)
Burlövs kyrkoarkiv 1616-2001, CI:6 (1817-1859)
Lunds Landsarkiv; NAD: SE/LLA/13050/C I/6

OK
Avbryt
Hjälp
Sök...
Ny grupp
Samma nivå
Nästa nivå
Ny källa
Ny hänvisning
Ändra...

Egenskaper för källhänvisning

Hänvisning i källan

Prefix: Hänvisningstext:

Datum:

Kvalitet:

Koppling

Koppla till	Bild-id eller URL
ArkivDigita	v106312.b750.s139

Citat ur källan

Anteckningar (för forskning, komihåg, osv)

OK
Avbryt
Hjälp
Ändrad:

Källhänvisningen i notisen

Födelsenotis för Göran Andersson

Notisnamn:
Född

Kommentar:

Datum:
1832-05-14

Ort:
Åkarp nr 6, Åkarp, Burlöv (M)

Källa:
Burlöv (M) CI:6 (födda 1817-1859) sid 138

Fotnot (för utskrifter, webbsidor, med mera)

Anteckningar (för forskning, komihåg, osv)

Dölj Fotnot/Anteckningar

OK

Avbryt

Källhänvisningen i Personöversikten

Arkiv Sök Orter Verktyg Fönster Hjälp Antal personer: 1

[1] Personöversikt Göran Andersson 1832-

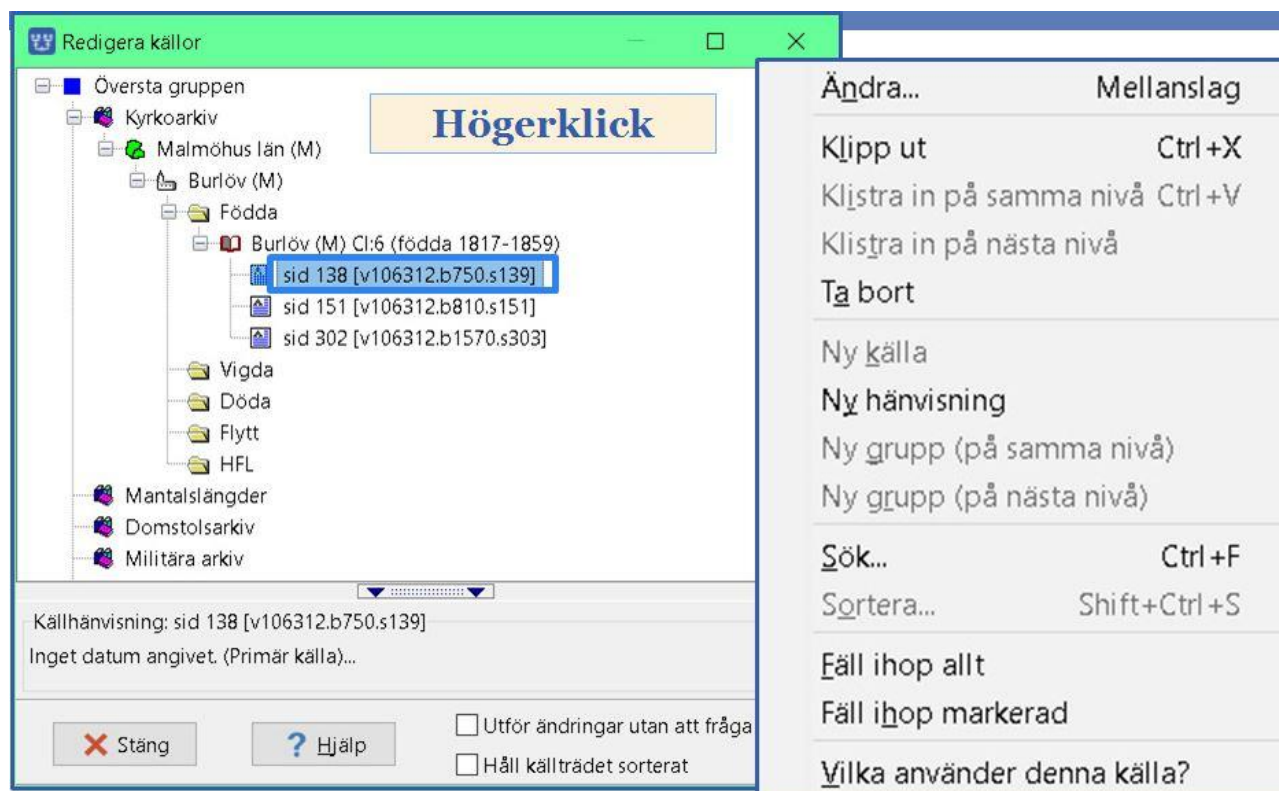
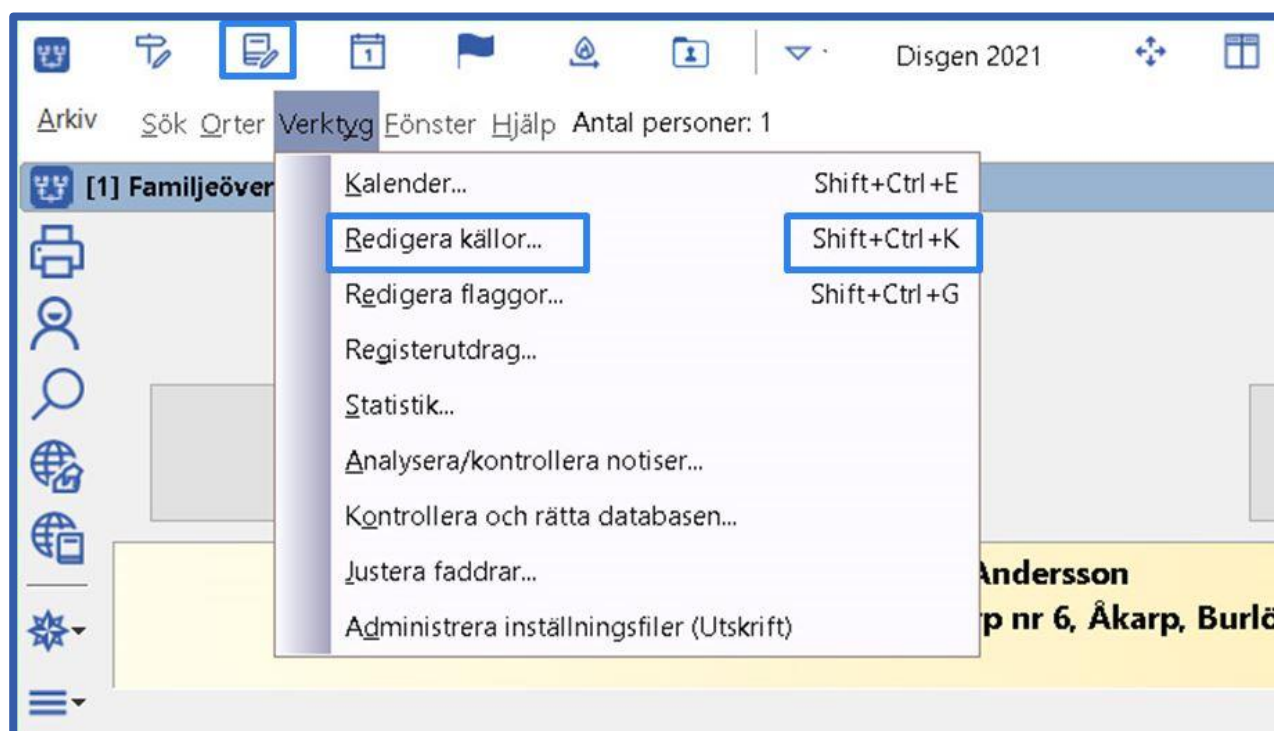
Namn: Göran
Förnamn: Göran
Efternamn: Andersson
Kön: Man
Personidentitet: 1
Skapad: 2022-01-18 15:24:12
Ändrad: 2022-01-18 19:41:20

Levnadsbeskrivning för Göran Andersson 1832-

Född 1832-05-14 i Åkarp nr 6, Åkarp, Burlöv (M) (Burlöv (M) CI:6 (födda 1817-1859) sid 138).

Lägg till Notis

Redigera källträdet i Disgen

Funktioner på markerad rad

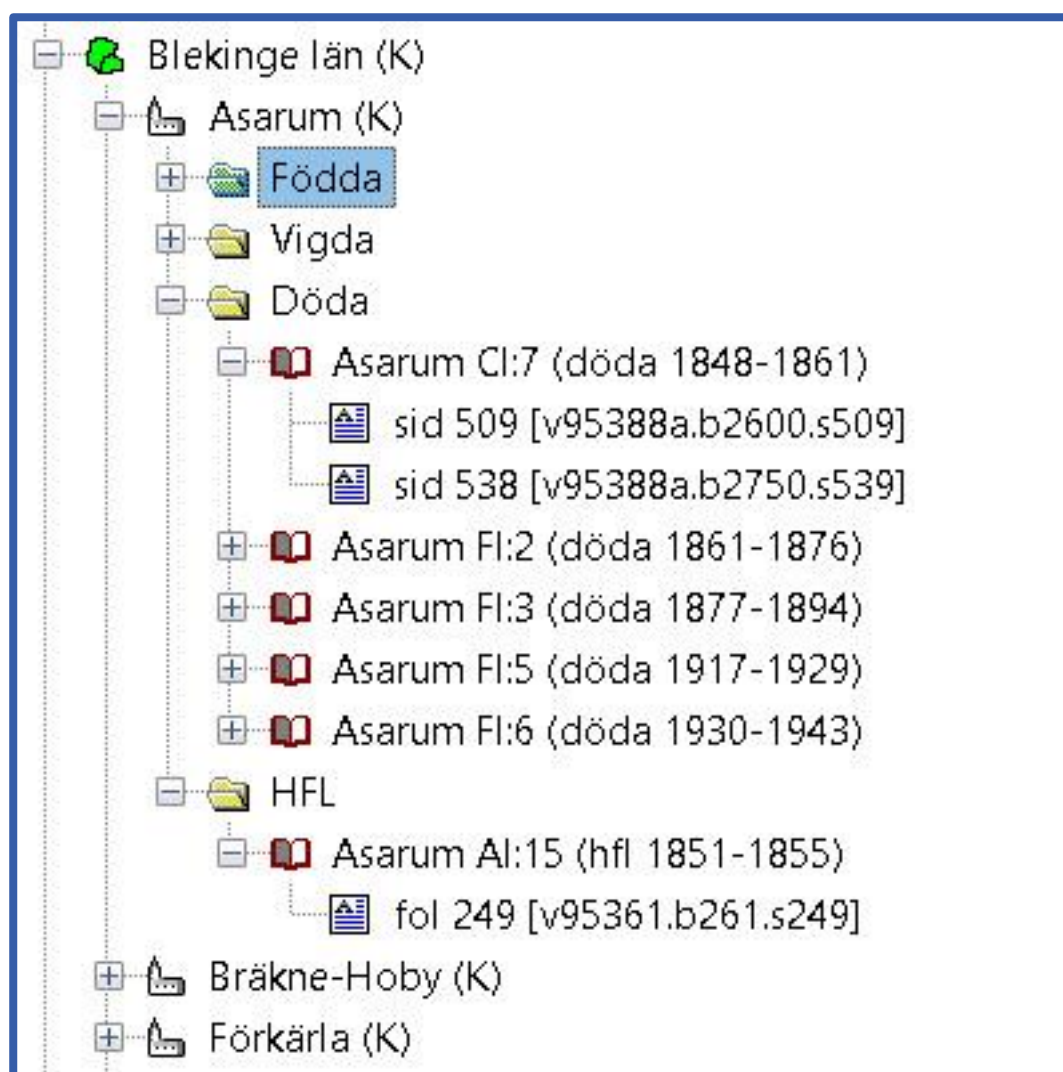
- Lägga till
 - o Ny grupp, ny källa eller ny hänvisning
 - antingen på samma nivå (efter markerad rad)
 - eller först i underliggande nivå
- Ändra eller komplettera raden

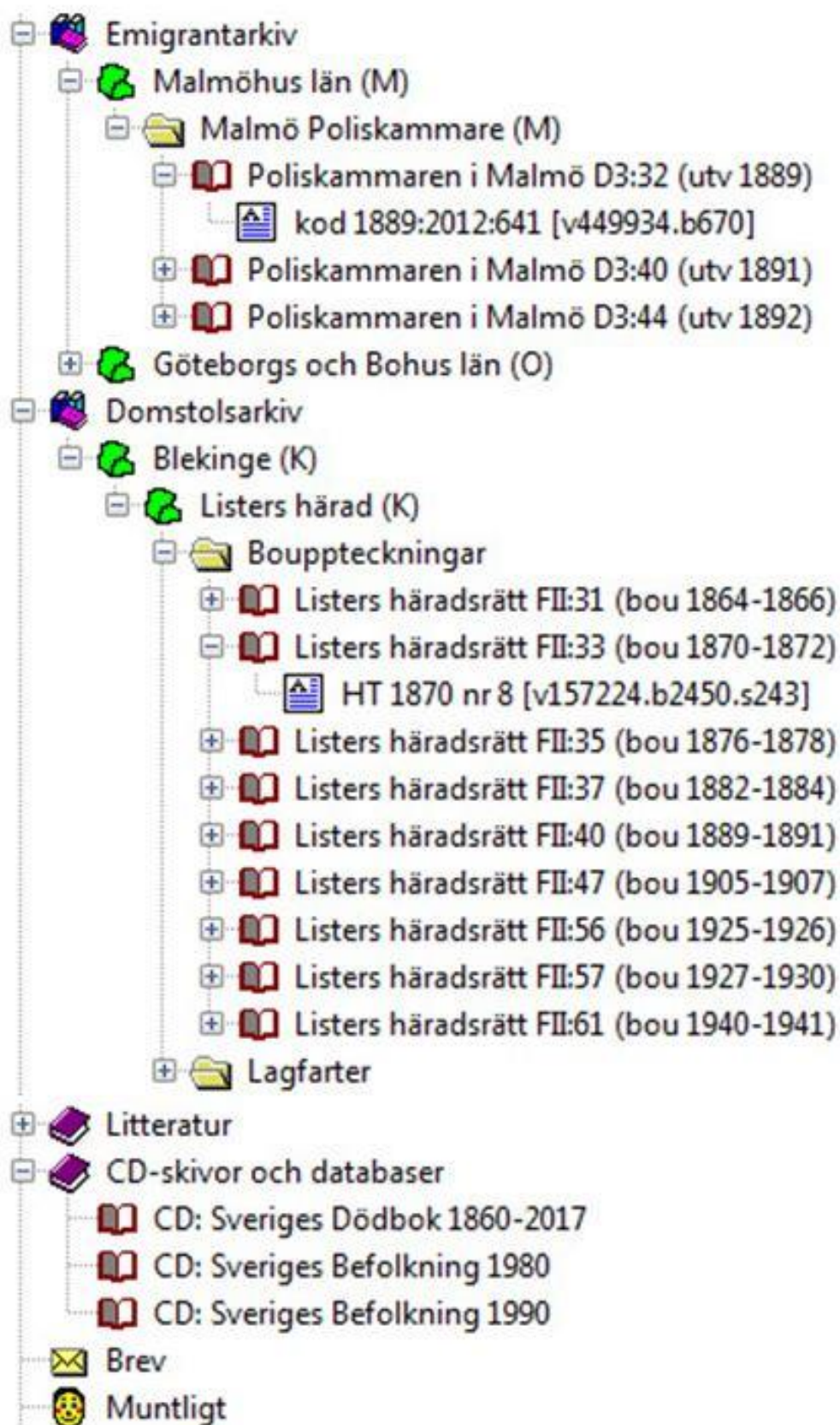
- Sortera underliggande nivå (alfabetiskt)
- Vilka använder
 - o denna hänvisning?
 - o denna källa (eller underliggande nivåer)?
 - o denna grupp (eller underliggande nivåer)?
- Ta bort markerad rad
 - o med alla underliggande nivåer

Flytta i källträdet

- Klipp ut markerad rad
 - o med alla underliggande nivåer
- Klistra in (efter annan markerad rad
 - o antingen på samma nivå
 - o eller först i underliggande nivå

Källträdet – efter någon månad

Länkar

<https://handledning-disgen2021.dis.se/kallor>